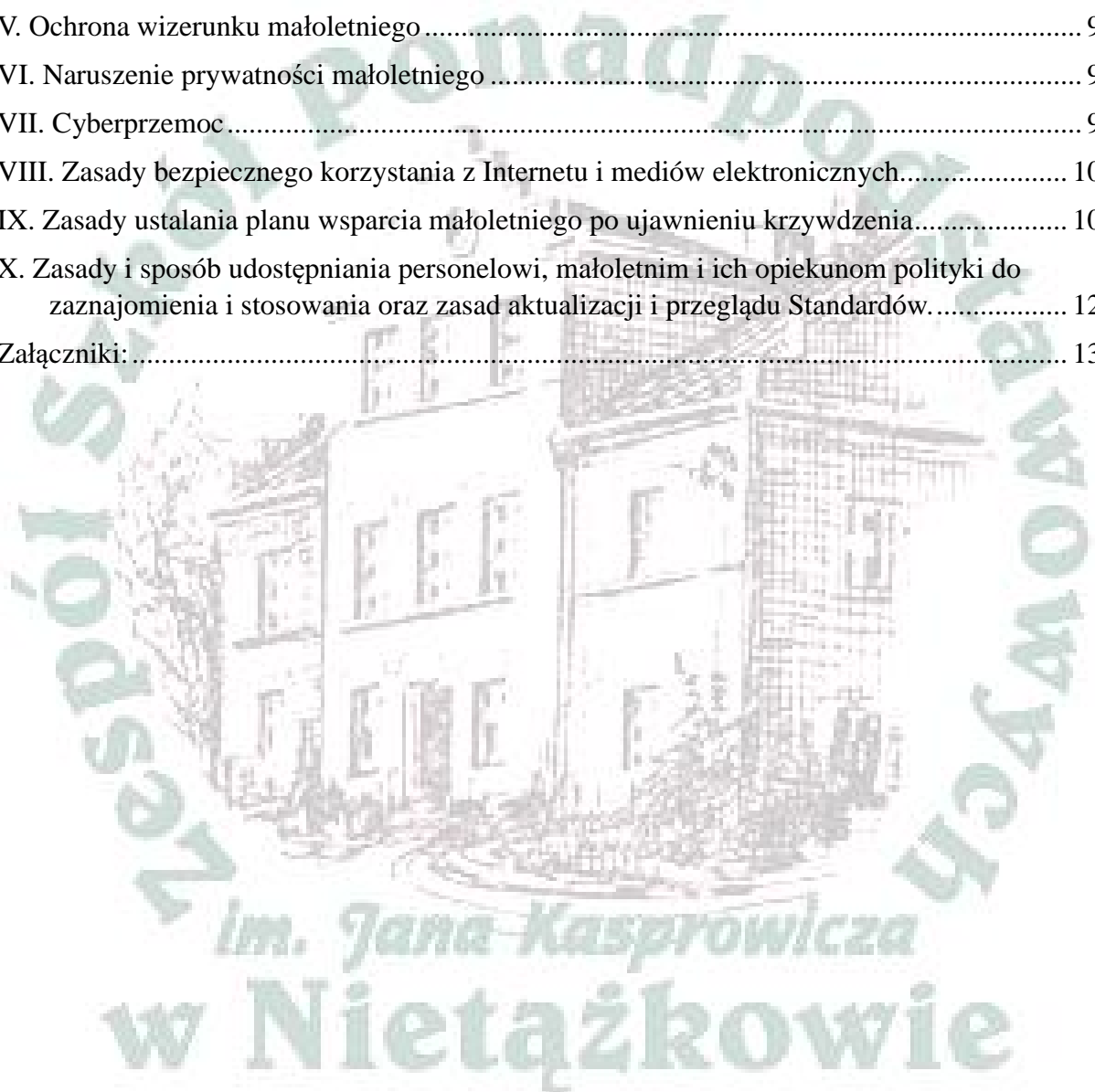

Standardy Ochrony Małoletnich

SPIS TREŚCI

I. Ogólne zasady wdrażania polityki ochrony małoletnich	3
II. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub opiekuna.	6
III. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rówieśników.	7
IV. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie (np. wolontariuszy, pracodawców, współpracowników, pracowników szkoły oraz inne osoby, które mają kontakt z małoletnim)	8
V. Ochrona wizerunku małoletniego	9
VI. Naruszenie prywatności małoletniego	9
VII. Cyberprzemoc	9
VIII. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.....	10
IX. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.....	10
X. Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia i stosowania oraz zasad aktualizacji i przeglądu Standardów.....	12
Załączniki:	13

I. Ogólne zasady wdrażania polityki ochrony małoletnich

1. Przez **krzywdzenie małoletniego** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę nieletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki lub zagrożenie dobra młodocianego, w tym jego zaniedbywanie.
2. Wszyscy małoletni w placówce mają **równe prawa do ochrony przed krzywdzeniem**.
3. Każdy dorosły w placówce ma obowiązek wspierać ochronę małoletnich.
4. Wszystkie działania dotyczące ochrony są podejmowane w najlepszym interesie nieletnich.
5. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi i między uczniami pełnoletnimi i niepełnoletnimi jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby małoletnich.
6. Standardem jest tworzenie atmosfery życia szkolnego, które promuje tolerancję i poczucie odpowiedzialności za swoje zachowanie.
7. Uczniowie angażowani są w działania, w których mają możliwość aktywnego uczestniczenia, podejmowania współdziałania i rozwijania podejścia zespołowego, w tym kształtującego pozytywne relacje z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
8. **Niedozwolone w szczególności jest:**
 - a) stosowanie przemocy wobec jakiegokolwiek ucznia, w jakiegokolwiek formie,
 - b) używanie wulgarnego, obraźliwego języka,
 - c) upokarzanie, obrażanie, znieważanie uczniów,
 - d) stosowanie zastraszania i gróźb,
 - e) utrwalanie wizerunku uczniów poprzez nagrywanie i fotografowanie bez zgody oraz w sytuacjach intymnych, mogących zawstydzić,
 - f) udostępnianie między małoletnimi substancji psychoaktywnych i używanie ich w swoim otoczeniu,
 - g) używanie wulgarnych słów, gestów, żartów, kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym.
9. Przemoc wobec małoletniego można stwierdzić na podstawie warunków życia, stanu zdrowia, zachowania i wyglądu, które mogą świadczyć o jego niezaspokojonych potrzebach, nieprawidłowych relacjach w rodzinie. Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że młody człowiek doświadcza przemocy i nie można go uważać za „niepodważalny dowód” krzywdzenia. Wiele z nich może wynikać z różnych trudnych doświadczeń np. rozwód rodziców, śmierć osoby bliskiej lub zmiana miejsca zamieszkania. Jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie możliwe jest, że mamy do czynienia z krzywdzeniem. Przemoc, której doświadcza nieletni można rozpoznać wtedy, gdy uda nam się nawiązać z nim relację, w której będzie się on czuł bezpiecznie i nabierze zaufania, aby nam o ewentualnych nadużyciach powiedzieć lub je w inny sposób zasygnalizować. Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u ucznia symptomy krzywdzenia (wykorzystywania seksualnego, znęcania się fizycznego czy psychicznego) przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą jest zobowiązany zareagować – udzielić pomocy oraz poinformować o tym wychowawcę/ pedagoga szkolnego / psychologa / dyrekcję.

Pracownik powinien sporządzić notatkę opisującą wygląd, zachowanie, stan oraz dolegliwości ucznia. Jeśli jest po rozmowie z małoletnim, to również opisać co mówił uczeń oraz poinformować jakie działania zostały podjęte.

10. Podejrzenie o krzywdzeniu nieletniego może wychodzić od :

- a) samego krzywdzonego – sygnałem mogą być: wypowiedzi, zmiany w zachowaniu czy wyglądzie, obrażenia fizyczne czy choroby (częste urazy, omdlenia, bóle głowy, brzucha, choroby psychosomatyczne), zaburzenia emocjonalne czy zaburzenia zachowania oraz opóźnienie w rozwoju,
- b) rodzica - od osoby z bliższej lub dalszej rodziny,
- c) kolegów z klasy,
- d) osoby obcej,

11. Konieczne jest wnikliwe sprawdzenie wszystkich sygnałów. Zbagatelizowanie tego może nieść w skutkach dalsze krzywdzenie. Równie ważna jest realna ocena sytuacji żeby móc podjąć dalsze działania.

12. Sytuacje w których można podejrzewać, że uczeń jest krzywdzony:

- a) brak odpowiednich przyborów szkolnych, stosownej do pory roku odzieży, butów, itp.,
- b) obecność widocznych obrażeń ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia. Podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne lub zmieniane,
- c) pojawiająca się niechęć przed udziałem w lekcjach w-f ,
- d) nadmierne zakrywanie ciała, niestosownie do sytuacji i pogody.
- e) lęk przed rodzicami lub opiekunami, lęk przed powrotem do domu,
- f) powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.
- g) bierność, wycofanie, uległość, samookaleczanie, bunt, zachowania depresyjne lub agresywne,
- h) słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości,
- i) używanie środków psychoaktywnych,
- j) unikanie kontaktu ze społecznością szkolną.

13. Etapy postępowania:

- a) rozpoznanie sygnałów sugerujących krzywdzenie nieletniego.
- b) sprawdzenie sygnałów poprzez zbieranie dodatkowych informacji: rozmowa z pedagogiem/psychologiem szkolnym, rozmowa z wychowawcą, nauczycielami prowadzącymi inne zajęcia z małoletnim, w szczególności nauczycielami wychowania fizycznego, rozmowa z pielęgniarką szkolną, sprawdzenie dokumentacji nieletniego – (nieobecności, zachowanie, uwagi, oceny) kontakt

z innymi instytucjami pod opieką których jest młody człowiek. Dodatkowo jeśli to możliwe rozmowa z rodzeństwem – jeśli uczęszcza do tej samej szkoły, kontakt z rodzicem czy kolegami z klasy.

- c) analiza zebranych informacji – diagnoza krzywdzenia ucznia. Sprawdzenie czy informacje z innych źródeł potwierdzają sygnały, kto i w jaki sposób krzywdzi nieletniego, czy doszło do naruszenia prawa, w jakim stopniu oraz kto może być wsparciem w rodzinie
- d) zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia małoletniego:
- podjęcie współpracy z rodzicami:
 - w celu poinformowania ich o sytuacji krzywdzenia
 - w celu zaprzestania krzywdzenia,
 - w celu przekazania informacji na temat dostępnej oferty wsparcia, motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
 - sporządzenie opisu sytuacji szkolnej i rodzinnej młodego człowieka na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami, pedagogiem, psychologiem, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy.
 - stworzenie planu pomocy małoletniemu, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez instytucję działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - wsparcia, jakie placówka zaoferuje poszkodowanemu;
 - skierowania młodocianego do specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba.
 - w uzasadnionych przypadkach (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu):
 - podjęcie działań prawnych – zawiadomienie sądu rodzinnego / policji / prokuratury
 - powołanie przez dyrektora zespołu interwencyjnego, w skład którego mogą wejść: pedagog / psycholog, wychowawca, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu (dalej określani jako zespół interwencyjny).
 - monitorowanie sytuacji i dobrostanu małoletniego,
 - objęcie małoletniego pomocą na terenie szkoły: wsparcie w budowaniu pozytywnych relacji z dorosłymi oraz rówieśnikami, wsparcie ze strony wychowawcy/pedagoga/ psychologa szkolnego ale dotyczy to tak samo każdego nauczyciela oraz wszystkich pracowników szkoły. Uczeń krzywdzony może być

zarówno wycofany jak i zbuntowany, może wchodzić w konflikty z innymi uczniami ale również nauczycielami. Konieczne jest podjęcie pracy z uczniem w celu zmiany jego relacji z otoczeniem. Najważniejsze jest zapewnienie bezpieczeństwa, wsparcie poprzez rozmowę, stworzenie przestrzeni, w której uczeń poczuje się zaopiekowany, co wzmocni poczucie bezpieczeństwa i poczucia sprawczości. Równie istotne jest znalezienie w rodzinie sojusznika – osoby która będzie wsparciem w domu i z którą będzie można współpracować – rodzic nie krzywdzący. Motywowanie rodzica do ochrony małoletniego oraz skorzystania z pomocy odpowiednich placówek. W sytuacjach gdy oboje rodzice krzywdzą potomstwo lub nie ma osoby wspierającej istotnym jest powiadomienie odpowiednich organów – sądu rodzinnego oraz policji. Podczas rozmowy z nieletnim ważne jest zbudowanie odpowiedniej atmosfery, poczucia bezpieczeństwa oraz aktywne słuchanie. Nie należy wywierać presji. Trzeba wesprzeć młodego człowieka emocjonalnie, pomóc i okazać zrozumienie. Warto spróbować zebrać jak najwięcej informacji, które mogą być dowodem w sprawie i pomogą zaplanować interwencję, ale również spróbować zaoferować uczniowi konkretną pomoc

II. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub opiekuna.

1. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia przez rodzica lub opiekuna, doświadczenia przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (oznacza to spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.), wykorzystania seksualnego lub/i zagrożenia jego życia, należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go (jeśli to możliwe) od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie,
 - powiadomić o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły oraz policję pod nr 112 lub 997 (w rozmowie z konsultantem należy podać swoje dane osobowe, dane ucznia, dane osoby podejrzanego o krzywdzenie oraz wszelkie znane fakty w sprawie).
2. W przypadku podejrzenia, że uczeń jest pokrzywdzony innymi typami przestępstw należy:
 - powiadomić o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły
 - poinformować na piśmie policję lub prokuraturę (Załącznik 3), wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (zawiadomienie należy zaadresować do najbliższej jednostki policji. W zawiadomieniu trzeba podać dane osobowe, dane nieletniego i osoby podejrzanego o krzywdzenie oraz wszelkie znane fakty w sprawie. Należy opisać, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie można też złożyć anonimowo, ale podanie danych

umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.).

3. W przypadku podejrzenia, że rodzic lub opiekun ucznia zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. uczeń chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach) należy:
 - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego,
 - porozmawiać z rodzicem/opiekunem,
 - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
 - w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadomić właściwy ośrodek pomocy społecznej.

W sytuacji zaniedbania materialnego należy upewnić się, że rodzic otrzymał odpowiednie wsparcie socjalne lub pokierować po takie wsparcie.

4. Gdy istnieje podejrzenie, że małoletni doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze) trzeba:
 - zadbać o bezpieczeństwo ucznia,
 - porozmawiać z rodzicem/opiekunem,
 - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego,

W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy należy poinformować o tym fakcie właściwy ośrodek pomocy społecznej (na piśmie lub mailowo). Pamiętać trzeba o podaniu wszystkich znanych danych nieletniego, tj. imienia i nazwiska, adresu zamieszkania, imion i nazwisk rodziców. Opisać wszystkie niepokojące okoliczności występujące w rodzinie i wszystkie znane fakty.

Równoległe należy złożyć do sądu rodzinnego wniosek (załącznik 4) o wgląd w sytuację rodziny. Wniosek składa się na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ucznia. We wniosku podaje się wszystkie znane dane młodocianego, tj. imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców, oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Należy opisać, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowano).

III. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rówieśników.

Zachowania agresywne i/lub przemocowe przyjmują różne formy, np. wulgarne słownictwo, obmawianie, wyszydzanie, izolowanie od grupy, zastraszanie, znęcanie się fizyczne. Przemoc rówieśnicza jest uznawana za najpoważniejszy czynnik ryzyka w obszarze zdrowia psychicznego młodych ludzi: Często staje się przyczyną znacznego obniżenia samooceny i poczucia własnej wartości, zaburzeń psychosomatycznych i lękowych, używania środków psychoaktywnych, czy w ostateczności – prób samobójczych.

Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rówieśników.

1. Pracownik szkoły, po zidentyfikowaniu ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego lub pozyskaniu takiej informacji od innych osób, rodziców, w tym rodziców małoletniego, niezwłocznie interweniuje i zatrzymuje krzywdzenie, następnie informuje o tym dyrektora, wychowawcę i sporządza protokół interwencji:

2. W związku z podejrzeniem ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego przez rówieśnika, dyrektor niezwłocznie izoluje małoletniego od potencjalnego sprawcy, zawiadamia policję i podejmuje dodatkowe kroki jako pracodawca (zgodne z Kartą Nauczyciela, Kodeksem pracy, ogólnymi przepisami prawa).
3. W każdym z przytoczonych przypadków małoletni zostaje niezwłocznie otoczony opieką i wsparciem psychologa szkolnego, wychowawcy oddziału/ internatu i innych specjalistów wg potrzeb. W przypadku ucznia nie komunikującego się werbalnie, wychowawca lub pracownik, który wszczął procedurę interwencji – powiadamia nauczyciela specjalistę, stosującego np. komunikację alternatywną lub zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem.
4. Wychowawca oddziału/ internatu lub dyrektor zawiadamia rodziców o incydencie, informuje o stanie małoletniego np. konieczności interwencji medycznej (badania lekarskiego) oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego.
5. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, wychowawca oddziału/ internatu lub dyrektor szkoły niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, a następnie informuje rodziców małoletniego oraz uzupełnia odpowiedni dokument.
6. Kolejne kroki postępowania w tej sytuacji leżą w kompetencjach ww. instytucji. Szkoła obejmuje małoletniego i jego rodziców pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
7. Koordynator we współpracy z pedagogiem wychowawcą, pracownikiem, który stwierdził zagrożenie lub wystąpienie krzywdzenia małoletniego, nauczycielami specjalistami (wg potrzeb) organizuje spotkanie z rodzicami małoletniego (przedstawia ustalone przez ww. zespół formy i zadania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, którą ma zostać objęty małoletni).

W przypadku przemocy rówieśniczej, innych zachowań ryzykownych ze strony małoletnich, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i wsparciem należy objąć również uczniów będących jej inicjatorami, biorąc pod uwagę potrzebę współpracy w tym zakresie z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, a także uczniów, którzy byli ewentualnymi świadkami zdarzenia.

IV. Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie (np. wolontariuszy, pracodawców, współpracowników, pracowników szkoły oraz inne osoby, które mają kontakt z małoletnim)

Gdy istnieje podejrzenie, że nieletni:

1. Doświadczą jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie), należy:
 - a) zawiadomić pedagoga szkolnego
 - b) zadbać o bezpieczeństwo młodego człowieka i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - c) zakończyć współpracę / rozwiązać umowę z osobą krzywdzącą nieletniego.
2. Doświadczą przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, należy:
 - a) zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - b) zawiadomić dyrekcję i pedagoga szkolnego, a dyrekcja zawiadamia policję oraz

rodziców.

3. Doświadczają innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze), należy:
 - a) zadbać o bezpieczeństwo nieletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - b) przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończyć współpracę.
 - c) zawiadomić dyrekcję szkoły i /lub kierownika kształcenia praktycznego
4. Jest pokrzywdzony innymi typami przestępstw, należy:
 - a) zadbać o bezpieczeństwo ucznia i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - b) powiadomić dyrektora szkoły i /lub kierownika kształcenia praktycznego.

V. Ochrona wizerunku małoletniego

W szkole na początku roku szkolnego pozyskiwane są pisemne zgody rodziców i uczniów na publikację wizerunku uczniów na potrzeby dokumentacji fotograficznej działań podejmowanych przez placówkę. W miarę możliwości fotografowane są grupy uczniów, a nie pojedyncze osoby. Zdjęcia i nagrania nie są podpisywane informacjami identyfikującymi ucznia z imienia i nazwiska.

VI. Naruszenie prywatności małoletniego

Informacja o zagrożeniu naruszeniem prywatności w szkole powinna zostać niezwłocznie przekazana administratorowi systemów informatycznych i dyrektorowi szkoły, którzy podejmują natychmiastowe działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych.

Następnie należy ustalić okoliczności zdarzenia, poprzez dokładne udokumentowanie pozyskanych informacji i skontaktować się z ekspertem ds. bezpieczeństwa cyfrowego w organie prowadzącym szkołę.

W przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza szkoły, należy nawiązać współpracę z organami ścigania.

Za monitoring bezpieczeństwa urządzeń teleinformatycznych z dostępem do Internetu, odpowiedzialnymi są nauczyciele informatyki, którzy powiadamiają osoby dotknięte zdarzeniem (których dane osobowe wyciekły), by podjęły indywidualne środki zaradcze.

VII. Cyberprzemoc

1. Uczeń, który stał się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy (wyśmiewania, poniżania uczestników społeczności szkolnej przy użyciu technologii cyfrowych, obraźliwych komentarzy, rozpowszechniania wizerunku, manipulowania zdjęciami itp.) powinien zgłosić sytuację do wychowawcy klasy lub pedagoga/psychologa szkolnego. Zgłoszenia może dokonać także świadek cyberprzemocy.
2. Przedstawiciel personelu, do którego dotarła informacja próbuje ustalić okoliczności zdarzenia, zebrać dowody w postaci zrzutów ekranu, wiadomości, komentarzy, zdjęć,

adresów stron internetowych. Zebrane materiały przekazywane są pedagogowi szkolnemu jako osobie odpowiedzialnej za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, ewaluowanie i modyfikowanie zapisów Standardów i prowadzenie rejestru interwencji i zgłoszeń oraz osobie, która wykonuje Kartę przebiegu interwencji.

3. zdarzeniu poinformowani zostają rodzice, którzy wspólnie z administratorem sieci i koordynatorem ds. Standardów ustalają, czy sytuacja wymaga powiadomienia organów ścigania i czy odpowiedzialnym za to będzie rodzic czy szkoła.
4. Pedagog/ psycholog szkolny udziela pomocy psychologiczno – pedagogicznej ofierze, wyjaśniając również rolę szkoły w przeciwdziałaniu zjawisku cyberprzemocy i kolejne etapy postępowania szkoły.

Jeśli sprawcą jest uczeń szkoły, pedagog lub psycholog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę, w wyniku której ustalą, czy istnieją przesłanki do zgłoszenia sprawy do sądu rodzinnego lub Policji (przestępstwa ścigane z urzędu), czy wystarczające będzie zastosowanie kar statutowych/ środków oddziaływania wychowawczego.

VIII. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.

1. Osoba odpowiedzialna za dostęp do sieci Internet zapewnia, aby sieć internetowa szkoły była zabezpieczona przed szkodliwymi i niebezpiecznymi treściami, poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania chroniącego przed niebezpiecznymi treściami i innymi zagrożeniami.
2. Powyższy punkt, jest realizowany poprzez oprogramowanie OpiekunWEB, służące do kontroli treści oraz program antywirusowy Arcavir.
3. Wymienione powyżej oprogramowanie jest aktualizowane automatycznie. Wyznaczony pracownik sprawuje nadzór nad procesem aktualizacji.
4. Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści i/lub szkodliwe oprogramowanie.
5. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, nauczyciel sprawujący opiekę nad uczniami ustala, kto korzystał z komputera w czasie wystąpienia zagrożenia.
6. Informację o uczniu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony nauczyciel przekazuje dyrektorowi szkoły.
7. W zaistniałej sytuacji, dyrektor organizuje spotkanie z psychologiem i pedagogiem lub pedagogiem specjalnym.
8. Opisani powyżej specjaliści przeprowadzają z uczniem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
9. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy z psychologiem i pedagogiem lub pedagogiem specjalnym zaistnieje podejrzenie, że uczeń może być sprawcą lub ofiarą, szkoła podejmuje odpowiednie działania.

IX. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Celem planu wsparcia jest przede wszystkim:

- a) zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi instytucjami, jeśli istnieje taka konieczność;
 - b) współpraca z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i zapewnienie mu pomocy;
 - c) diagnoza, czy konieczne jest podjęcie działań prawnych;
 - d) objęcie ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną na terenie szkoły i pomocą specjalistyczną poza szkołą, jeśli zaistnieje taka konieczność.
2. W ustalaniu planu wsparcia uczestniczy uczeń, jego rodzice, wychowawca i zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej – każda z tych osób otrzymuje zadania do wykonania w określonym czasokresie.
 3. Działania koordynuje i monitoruje pedagog szkolny, który ściśle współpracuje z instytucjami pozaszkolnymi.
 4. Plan wsparcia uwzględnia:
 - a) działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszone podejrzenie popełnienia przestępstwa zgłoszone do organów ścigania;
 - b) formy wsparcia oferowane przez szkołę;
 - c) zaproponowane formy specjalistycznej pomocy pozaszkolnej, jeśli istnieje taka potrzeba.
 5. Planem wsparcia należy objąć także rodzeństwo pokrzywdzonego ucznia, jeśli są uczniami szkoły.
 6. Plan wsparcia małoletniego funkcjonuje równolegle z podejmowanymi działaniami interwencyjnymi, a jego naczelną zasadą jest obserwacja ucznia, zapewnienie mu warunków do uzyskania wielospecjalistycznej pomocy, również pozaszkolnej, udzielanie wsparcia rodzicom i współpraca międzyinstytucjonalna.
 7. Plan wsparcia małoletniego ustalany jest również w sytuacji, gdy inicjatorem działań interwencyjnych jest inna instytucja (procedura „Niebieskie Karty”, uzyskanie informacji o krzywdzeniu od organów ścigania lub sądu itp., współpraca z OPS).
 8. W przypadku realizacji procedury „Niebieskie Karty”, plan wsparcia małoletniego tożsamy jest z ustaleniami poczynionymi w grupie diagnostyczno – pomocowej.
 9. Do działań zaktywizowany powinien zostać rodzic „niekrzywdzący”, który współpracuje ze szkołą w celu powstrzymania sprawcy przemocy i zapewnienia nieletniemu pomocy pozaszkolnej. W przypadku krzywdzenia przez obojga rodziców, interwencja polega również na zawiadomieniu sądu rodzinnego i Policji i działania względem rodziców, w tym sprawdzanie bezpieczeństwa domowników, leży w kompetencjach tych instytucji.
 10. Plan wsparcia małoletniego obejmuje różne formy pomocy, w tym prawną, psychologiczną, socjalną i medyczną, uwzględniając współpracę interdyscyplinarną w tym zakresie.
 11. Zadania pracowników szkoły wiążą się głównie z pomocą w realizowaniu przez ucznia zadań dydaktyczno – wychowawczych i budowaniu pozytywnych relacji z rówieśnikami i personelem szkoły.
 12. Plan wsparcia małoletniego nie kończy się wraz z końcem procedury prawnej.
 13. Szczegółowy plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdy, w każdym przypadku, będzie ustalany indywidualnie dla pokrzywdzonego.
 14. Załącznik nr 5 mówi **Jak rozmawiać z małoletnim pokrzywdzonym.**

Plan pomocy nieletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:

1. Wzmocnienia małoletniego – poprzez: zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno – pedagogicznych w opiekującej się szkołą poradni psychologiczno – pedagogicznej, ewentualnie konsultacji psychiatrycznych.
2. Określenia form pomocy psychologiczno – pedagogicznej na terenie szkoły lub kierowania do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia – w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb.
3. Wspierania rodziny – poprzez kierowanie adekwatnie do potrzeb do instytucji oferujących poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych.
4. Pomocy socjalnej lub materialnej poprzez kierowanie do instytucji oferujących: pomoc socjalną poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy, organizowanie pomocy finansowej, rzeczowej, ciepłego posiłku, zbiórki odzieży.
5. Pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych – poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów.

Pedagog monitoruje przebieg realizacji planu.

X. Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki do zaznajomienia i stosowania oraz zasad aktualizacji i przeglądu Standardów.

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich rodzicom podczas zapoznawania i zobowiązania do stosowania (zgodnie z poniższymi zasadami), a następnie na żądanie w dowolnym momencie. Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej szkoły pod adresem **www.zspnietazkowo.pl**.
2. Wersja skrócona Standardów (dla małoletnich) dostępna jest na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim oraz w gabinecie pedagoga i psychologa szkolnego.
3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się ze Standardami po zawarciu umowy o pracę, a fakt zapoznania się i przyjęcia do stosowania poświadczą podpisem na liście dostępnej w dziale kadr oraz poprzez złożenie do akt osobowych oświadczenia
4. Rodzice/opiekunowie uczniów zapoznawani są ze Standardami podczas zebrań z rodzicami, każdorazowo na początku roku szkolnego, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu, nie później niż w ciągu 30 dni. Rodzice/opiekunowie potwierdzają o zapoznaniu się ze standardami podpisem na złożonym oświadczeniu.
5. Uczniowie zapoznawani są ze Standardami podczas jednych z zajęć z wychowawcą klasy na pierwszych godzinach wychowawczych w miesiącu wrześniu, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu, nie później

niż w ciągu 30 dni. Za potwierdzenie faktu zaznajomienia się z dokumentami służy lista obecności na zajęciach, podczas których te procedury były omawiane. Uczniowie nieobecni donoszą do wychowawcy oświadczenie o zapoznaniu się w ciągu 7 dni od powrotu z nieobecności.

Monitorowanie standardów ochrony małoletnich

Dyrektor szkoły wyznacza Panią Małgorzatę Korytowską na osobę odpowiedzialną za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich. Osoba ta jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji polityki, za reagowanie na sygnały naruszania polityki ochrony, prowadzenia rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian. Osoba przeprowadza raz na 12 miesięcy ankietę monitorującą poziom realizacji standardów i sporządza raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi.

Dyrektor na podstawie raportu wprowadza do standardów ochrony niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, młodzieży oraz ich rodzicom/opiekunom.

Dyrektor wyznacza Pana Jacka Nieniewskiego jako osobę odpowiedzialną za monitoring bezpieczeństwa urządzeń teleinformatycznych z dostępem do Internetu.

Dyrektor szkoły wyznacza Panią Katarzynę Lupę na osobę odpowiedzialną za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia oraz zawiadamiania sądu.

Osobą odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” jest nauczyciel wychowawca, znający sytuację domową małoletniego we współpracy z pedagogiem szkolnym.

Załączniki:

- 1. Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.**
- 2. Protokół interwencji.**
- 3. Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. (prokurator, policja)**
- 4. Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego / rodziny. (sąd rodzinny)**
- 5. Jak rozmawiać z małoletnim krzywdzonym.**
- 6. Monitorowanie i weryfikowanie procedur ochrony małoletnich-ankieta**

Załącznik nr 1

Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

L.p.	Imię i nazwisko małoletniego, klasa	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie małoletniego	Zastosowane procedury i formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis dyrektora
1.							
2.							
3.							
4.							

Załącznik nr 2

Protokół interwencji

Data i miejsce sporządzenia dokumentu	
Małoletni, wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie	
Osoba stwierdzająca wystąpienie podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego	
Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, miejsce	
Osoba/osoby podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące małoletniego	
Opis rodzaju krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego	
Osoby i instytucje, które zostały powiadomione, w tym formy interwencji m.in.: powiadomienie pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego)	
Data i opis udzielonej pomocy, formy otoczenia opieką małoletniego bezpośrednio po stwierdzeniu lub podejrzeniu incydentu, w tym we współpracy z wychowawcą i nauczycielami specjalistami (psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym wg potrzeb małoletniego), informacje o ewentualnym powiadomieniu pogotowia, policji, stwierdzeniu konieczności badania lekarskiego	
Informacja ze spotkania z rodzicami	
Zaplanowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna (małoletniemu, jego rodzicom, innym uczniom – jeżeli byli np. świadkami incydentu) zespołu nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, informacja o zgodzie rodziców na udzielanie ww. formy pomocy małoletniemu. Działania w przypadku braku współpracy ze strony rodziców	
Informacje na temat efektów podjętych interwencji, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz pomocy udzielonej uczniowi przez jednostkę (dokumentację pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym efektywność jej udzielania należy przechowywać w indywidualnej teczce ucznia)	
Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających protokół	

Załącznik nr 3

Nietążkowo, dnia _____ r.

Prokuratura Rejonowa
w Kościanie
plac Niezłomnych 2
64-000 Kościan

Zawiadamiający:

Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Kasprowicza
w Nietążkowie
ul. Dudycza 4
64-030 Śmigiel

Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (na przykład wykorzystywania seksualnego małoletniego) _____ (imię i nazwisko, data urodzenia) przez _____ (imię i nazwisko domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez _____ (imię i nazwisko pracownika) czynności służbowych – (wpisać jakich) z _____ (imię i nazwisko małoletniego) ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z ojcem oraz zachowań o charakterze seksualnym ojca wobec niej / niego.

(Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa należy uzupełnić zgodnie z tym, co się wydarzyło. Ważne, by zaznaczyć na przykład: kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć / wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo).

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo małoletniego, wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie. W przypadku konieczności przesłuchania osób związanych ze sprawą (psychologa, pedagoga, wychowawcy itp.) podaję informacje do kontaktu:

imię i nazwisko, telefon, e-mail

podpis osoby zgłaszającej

Załącznik nr 4

Nietążkowo, dnia _____ r.

Sąd Rejonowy w _____
Wydział Rodzinny i Nieletnich
(właściwy ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego)

Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego / rodziny

Wnioskodawca:
Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Kasprówicza
w Nietążkowie
ul. Dudycza 4
64-030 Śmigiel

Uczestnicy postępowania:

_____ imiona i nazwisko rodziców

_____ adres zamieszkania

_____ imię i nazwisko małoletniego, data urodzenia

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego _____ (imię i nazwisko małoletniego, data urodzenia) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Opis sytuacji zagrożenia dobra nieletniego _____

Mając powyższe fakty na uwadze, można przypuszczać, że dobro małoletniego jest zagrożone, a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej.

Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

W przypadku konieczności przesłuchania osób związanych ze sprawą (psychologa, pedagoga, wychowawcy itp.) podaję informacje do kontaktu:

_____ imię i nazwisko, telefon, e-mail
_____ podpis osoby wnioskującej

Załącznik nr 5

JAK ROZMAWIAĆ Z NIELETNIM KRZYWDZONYM

1. Zadbaj o sprzyjające warunki rozmowy – oddzielny pokój - z dala od osób postronnych – brak pośpiechu.
2. Przyjmij pozycję ciała dostosowaną do pozycji małego: usiądź lub przykucnij.
3. Używaj języka zrozumiałego dla małego.
4. Okazuj małemu szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.
5. Bądź cierpliwy – młody człowiek może zaprzeczać prawdzie.
6. Nie naciskaj - wyznaczenie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.
7. Unikaj naprowadzania na odpowiedzi, które chciałbyś usłyszeć.
8. Okaż zrozumienie, że nie łatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
9. Pochwal za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
10. Bądź świadomy oznak zaniepokojenia małego o los rodziców – nie wypowiadaj przy nim negatywnych opinii o rodzicach.
11. Nazwij przemoc – przemocą i pokaż małemu, że nie jest winny tego, co zrobił dorosły.
12. Wesprzyj młodego człowieka – utwierdź w przekonaniu, że nie tylko jego to spotkało, że wielu przeżywa podobne problemy.
13. Wyjaśnij w przystępny sposób co zamierzasz dalej robić.

Pamiętaj, jak trudna jest sytuacja ucznia ze względu na: – wstyd – poczucie winy – strach przed ponownym skrzywdzeniem – tajemnicę – lojalność wobec sprawcy przemocy.

Im. Jana Kasprówicza
w Nietążkowie

**MONITOROWANIE I WERYFIKOWANIE PROCEDUR OCHRONY
MAŁOLETNIICH**

badanie ankietowe

Zaznacz właściwą odpowiedź:

1. Czy znasz procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

Tak Nie wszystkie Nie

2. Czy stosowałeś procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

Tak Nie

3. W przypadku stosowania procedur, zaznacz, czy były skuteczne:

Tak Nie wszystkie Nie

4. Czy byłeś świadkiem lub miałeś informacje dotyczące podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich?

Tak Nie

5. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi twierdzącej, zaznacz, czy podjąłeś interwencję:

Tak Nie

Jak przebiegała interwencja

.....
.....
.....

6. Jakie jeszcze obszary powinny zostać uwzględnione w procedurach:

.....
.....
.....

7. Inne spostrzeżenia, uwagi dotyczące procedur

.....
.....
.....